

05 Iulie 2007, nr. 247

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectul Legii pentru modificarea art.III din Legea nr.559-XV din 25.12.2003 pentru modificarea și completarea Legii învățămîntului

(înregistrat în Parlament cu numărul 2312 din 19 Iunie 2007)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărîrea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a coruptibilității proiectului Legii pentru modificarea art.III din Legea nr.559-XV din 25.12.2003 pentru modificarea și completarea Legii învățămîntului.

Evaluarea generală

- 1. Autor al inițiativei legislative** este deputat în Parlament, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.
- 2. Categoria actului legislativ** propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.
- 3. Scopul promovării proiectului.** Scopul elaborării proiectului este suspendarea pe un an al efectului juridic generat de prevederile art. III din Legea nr.559-XV din 25.12.2003 pentru modificarea și completarea Legii învățămîntului nr.547-XIII din 21 iulie 1995 (susținerea învățămîntului privat).

Fundamentarea proiectului

- 4. Nota informativă** a proiectului de act legislativ supus expertizei este plasată pe site-ul Parlamentului.

Considerăm că în acest fel Parlamentul respectă principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă.

- 5. Respectarea termenului de cooperare cu societatea civilă**

- 6. Suficiența argumentării.** Nota informativă conține mai multe cauze ale elaborării proiectului de lege și menționează necesitatea modificării prin faptul că "unele instituții de învățămînt privat" n-au îndeplinit la momentul înaintării proiectului cerințele Legii supuse modificării, și anume:

- * nu dispun de capital statutar stabilit printr-un plafon minim în dependență de apartenența la treptele sistemului de învățămînt;
- * nu dispun de bază materială cu titlu de proprietate adecvată pentru desfășurarea procesului instructiv-educativ.

De asemenea, în opinia autorului, modificarea este condiționată și prin faptul că "cadrul legal din sfera învățămîntului ce reglementează organizarea și funcționarea sistemului de învățămînt în prezent se află în proces de perfecționare".

Argumentarea, însă, nu este suficientă lipsind o serie de informații despre respectarea unor proceduri

prealabile, indispensabile elaborării proiectelor de legi organice:

* nu se poate stabili dacă elaborării proiectului au precedat investigațiile cerute de Legea privind actele legislative; și

* dacă a fost cercetată experiența și reglementările în domeniu ale altor țări.

7. Compatibilitatea cu legislația comunitară și alte standarde internaționale. Potrivit lit. c) a articolului 20 al Legii 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să includă referințe la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză.

8. Fundamentarea economico-financiară. Potrivit lit. d) a art.20 din Legea 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină informații privind „fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură”. Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară.

Evaluarea de fond a coruptibilității

9. Stabilirea și promovarea unor interese/beneficii. Aparent, proiectul de modificare a legii va avea un impact pozitiv asupra dezvoltării învățământului privat din republică. Însă, o analiză mai aprofundată denotă faptul că proiectul este un purtător de beneficii și interese a unor instituții de învățământ privat care nu s-au conformat cerințelor Legii. Astfel, în perioada anilor 2005-2007 articolul III din Legea nr. 559 din 25.12.2003 pentru modificarea și completarea Legii învățământului nr. 547-XIII din 21.07.1995 a fost supus modificărilor deja de două ori:

* Legea nr.141-XVI din 30.06.05, MO95-97/15.07.05;

* Legea nr. 256-XVI din 27.07.06, MO120/04.08.06.

Analiza proiectului permite să constatăm că în nota informativă lipsește informația privind: - acele "unele instituții de învățământ privat" care nu s-au conformat sau nu au reușit să se conformeze prevederilor art. III din Lege; - dacă pe parcursul celor doi ani numărul instituțiilor de învățământ privat a crescut, a rămas constant sau s-a micșorat; - dacă perioada nou stabilită este sau nu suficientă pentru conformarea instituțiilor de învățământ privat cerințelor legii.

10. Prejudicii aduse prin aplicarea actului. Din textul proiectului și aplicarea ulterioară a acestuia nu rezultă expres prejudicierea intereselor (drepturilor, libertăților) anumitor categorii de persoane sau prejudicierea interesului public.

11. Compatibilitatea proiectului cu prevederile legislației naționale. Proiectul nu respectă întocmai cerințele Legii privind actele legislative (art.4), conform căruia actul legislativ trebuie să respecte condițiile legalității, accesibilității, preciziei și o dată intrat în vigoare, este executoriu și opozabil tuturor subiectelor de drept.

Reiterăm faptul că deși aparent, acest proiect are un scop nobil (susținerea învățământului privat), totuși trebuie să se țină cont de faptul că în condițiile economiei de piață instituțiile de învățământ privat trebuie să activeze în condiții egale, însă precedentele modificări și, respectiv, proiectul de lege supus expertizării favorizează concurența neloyală și, practic, se promovează în mod direct interesele unor instituții fapt ce contravine prevederilor Legii nr. 1103-XV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, astfel fiind creată o situație privilegiată pentru o parte din instituțiile de învățământ privat.

De altfel, proiectul în cauză nu corespunde alin. (7) al art. 5 din Legea privind actele legislative, potrivit căruia actul legislativ general cuprinde norme juridice aplicabile tuturor raporturilor sociale sau subiectelor de drept ori anumitor categorii de raporturi sau de subiecte, fără a-și pierde caracterul de generalitate.

12. Formularea lingvistică a prevederilor proiectului. Formulările conținute în proiect sînt suficient de clare și concise, exprimările întrunind rigorile tehnicii legislative, ale limbajului juridic, respectă regulile de ortografie și punctuație.

13. Reglementarea activității autorităților publice. Proiectul nu stabilește atribuții ale autorităților publice, nici proceduri administrative noi sau alte chestiuni vizînd activitatea acestora.

Concluzii

Considerăm că proiectul Legii nu poate fi adoptat în redacția propusă Parlamentului, deoarece poate favoriza acte de corupție. Totodată, proiectul în cauză necesită a fi corelat cu actele legislative în vigoare în special cu prevederile art. 20, 22 al Legii nr. 780/2001. Considerăm necesară revizuirea proiectului de lege, în vederea asigurării egalității în drepturi a tuturor instituțiilor învățămînt private sau stabilirii unei liste concrete de instituții private ce vor beneficia de acest privilegiu (respectarea principiului transparenței) cu stabilirea unor termene rezonabile de conformare a acestora prevederilor legale.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției